

Historia ya Falsafa

14 Maadili ya Aristotle

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Tulianza kwa kubainisha kwamba falsafa ya Aristotle katika kila eneo ni ya kiteolojia. Hiyo ni kusema, kuna malengo fulani ya asili ambayo yanawakilisha utendaji kazi mzuri wa vitu vyovyote tunavyozungumzia. Kwa hivyo, ili kukuza maadili, kile Aristotle anachofanya ni kuzungumzia roho ya mwanadamu na kazi zake sahihi.

Na hiyo inahusisha kutofautisha kati ya kazi ya lishe, kwa mfano, ya kile anachokiita nafsi ya mimea, kazi nyeti za hisi, fahamu, hisia ya nafsi ya mnyama, kazi ya busara ya nafsi ya busara, ambayo bila shaka ndiyo kitu kinachotofautisha aina ya binadamu miongoni mwa vitu vingine vyote, nafsi ya busara. Kwa hivyo kwa mujibu wa teleolojia yake, inafuata kwamba wema ni utendaji kazi mzuri, au kama anavyosema, maisha kamili kulingana na akili. Na katika kauli sambamba, kulingana na wema.

Kwa sababu wema ni utendaji kazi mzuri tu. Sijui kama umegundua jambo hili la ajabu, lakini watu wanaponiuliza jinsi nilivyo, mimi husema, "Sawa, mimi ni mtendaji kazi." Nao husema, "Naam, nadhani huo ni mwanzo."

Au, ni hayo tu? Ambayo jibu langu ni, kwa maneno ya Aristotle, hiyo ni nzuri sana. Utendaji mzuri. Jaribu.

Jambo kuu ni kwamba wema, kama Aristotle anavyoufafanua, ni utendaji mzuri tu. Kufanya kazi ipasavyo. Kufanya kazi kulingana na telos za ndani, sababu ya mwisho.

Unaona, kuhusu kile tunachodaiwa kufanikisha uwezo wetu wa kibinadamu. Yaani, maisha kamili yanayoishi kulingana na akili. Kwa hivyo wazo la wema ni rahisi sana katika suala hilo.

Neno la Kigiriki la wema, *arity*, lina maana pana zaidi, labda maana dhaifu kuliko neno letu wema. *Arity* inaweza kumaanisha ubora au ubora tu. Kwa hivyo mtu mwema ni yule aliye na sifa ya kibinadamu.

Unaona, sifa ya mwanadamu. Maisha yote yaliishi kulingana na kile ambacho ni cha kibinadamu. Sifa ya mwanadamu katika maisha.

Kufanya kazi kama mwanadamu kunapaswa kufanya kazi kwa maana hiyo. Ubora. Kumbuka, basi, kwamba wema unahusiana na maisha yote, tabia ya nje na tabia ya ndani.

Motisha. Nia. Mtazamo.

Kwa kweli, katika kuzungumzia wema, njia ya kawaida ni kuzungumzia wema kama tabia za kimaadili. Tabia ndiyo inayokuelekeza kwenye aina fulani za tabia. Unaona ? Kwa hivyo ni utendaji kazi wa ndani unaomelekeza mtu kwenye utendaji kazi mzuri wa nje.

Kwa maneno mengine, mtu mwema huongozwa na mambo ya ndani, badala ya kujibu tu vichocheo vya nje. Huongozwa na mambo ya ndani. Hutoka ndani, vizuri, kutoka moyoni.

Misemo ya Agano Jipya. Imeelekezwa ndani. Na swali linatokea mara moja, basi, ikiwa hii ni utendaji kazi mzuri, tunawezaje kupata utendaji kazi unaofaa? Tunawezaje kufanikisha uwezo huu wa kufanya kazi kama wanadamu? Tuna uwezo, uwezo.

Itatimizwaje? Na hapa, msisitizo wa Aristotle kuhusu tabia na uundaji wa tabia unaongezeka. Kwa sababu tabia iliyotulia ni kile kitabu cha hivi karibuni kilikiita tabia ya moyo. Unaona ? Tabia ya moyo.

Kwa hivyo, unawezaje kuanzisha tabia ya moyo? Ni swali dhahiri. Na Aristotle anapozungumzia hilo, anazungumzia kile tunachokiita maendeleo ya maadili leo. Kazi nyingi inaendelea katika nadharia ya maendeleo ya maadili.

Na ikiwa inazungumzia ukuaji wa tabia, kuna uwezekano mkubwa wa kuhusishwa na kile Aristotle anachosema kuhusu ukuaji wa fadhila, kwa sababu tabia ni seti tu ya fadhila zilizounganishwa kwa namna fulani. Unaona ? Naam, seti ya fadhila au maovu. Tabia nzuri dhidi ya fadhila, bila shaka.

Na hivyo swali la malezi ya tabia, imekuwaje hivyo? Naam, ikiwa tunazungumzia maisha kamili yanayoishi kulingana na akili, basi labda lazima iwe tabia, ambayo malezi yake yameongozwa kimantiki. Au haitakuwa tabia kulingana na wema. Na kwa hivyo anachozungumzia, kimsingi, ni kwamba kuna haja ya kuwa na mawazo na uchaguzi.

Uamuzi. Hiyo ni kusema, kwa njia moja au baada ya nyingine, uamuzi unapohitajika, ambapo kuna njia mbili unazopaswa kufuata, njia zaidi unazoweza kufuata, nifanye nini? Mawazo kuhusu malengo yanayotambua nini kinaunda utendaji mzuri. Mawazo kuhusu malengo na kuhusu njia za kufikia malengo hayo.

Na chaguo kulingana na uamuzi huo. Sasa, kufanya mara moja hakufanyi kuwa tabia. Jinsi anavyosema ni kwamba, msembo wake ni kwamba, shomoro mmoja hafanyi majira ya joto .

Wala hata siku moja haitoshi. Hapana, lakini unachohitaji ni maamuzi yanayorudiwa, chaguzi zinazorudiwa, chaguzi zinazorudiwa kulingana na mawazo , tena na tena na

tena , hadi iwe tabia ya kiakili. Ni mawazo yanayorudiwa , hatua ya kufikirika ndiyo inayoifanya iwe ya kawaida.

Sasa, unajiuliza kuhusu baadhi ya tabia ambazo umezija. Unapoendesha gari, kuliendesha limekuwa tabia isiyo na fahamu. Lakini ilikujaje kuwa tabia isiyo na fahamu? Kwa kufikiria unachopaswa kufanya kwa ajili ya utendaji kazi mzuri wa gari na kuamua kufanya hivyo.

Unaona, ni kweli na tabia za kimwili, ni kweli na tabia za kiakili, ni kweli na kukuza nidhamu ya akili, unaona. Kumbuka mwisho, njia za kufikia mwisho, kisha uamuzi, na utende ipasavyo. Kwa hivyo, uundaji wa tabia.

Sasa, wakati huo huo, anaona kwamba kuna watu ambao watapata shida na hilo. Kwa sababu aina hiyo ya malezi ya tabia inahitaji nidhamu binafsi. Au, ukipenda, kujidhibiti, sifa ya kiasi.

Unawezaje kupata kiasi ikiwa huna hicho tayari, na inahitaji kiasi ili kupata kiasi? Unaona tatizo la mwingi. Kwamba wanakabiliwa na kile anachokiita akrasia, udhaifu wa utashi. Hawana uthabiti wa kudumu, azimio la ndani, la kuweza kufanya uamuzi na kushikamana nao.

Udhaifu wa utashi. Kwa hivyo, kwa upande wa watu, basi, ambao hawawezi kujitawala kwa akili, kama watoto wadogo na wengine ambao alisema kwa asili wanapaswa kuwa watumwa, lazima watawaliwe kwa akili za watu wengine, unaona. Na katika mafunzo ya utotoni, tabia nzuri za utendaji huingizwa tu kwa nidhamu.

Lakini huo ni utambuzi wake wa kushindwa kwa maadili ya kibinadamu, utaona. Katika Plato, unakumbuka suala kuhusu farasi wenye mabawa , ni jinsi unavyodhibiti hamu ya kula, ubinafsi , tamaa , ambazo haziwezi kudhibitiwa. Lazima zitawaliwe na akili.

Na kama watu binafsi hawana mantiki ya kutosha kutawaliwa na akili zao wenyewe, kama tabaka la mafundi wenye hamu ya kula, unaona, basi lazima watawaliwe na wengine. Kwa hivyo, Aristotle, katika suala hilo, yuko katika nafasi kubwa ya Plato. Lakini, bila shaka, swali ni kuhusu jinsi majadiliano yanavyoendelea.

Ni aina gani ya mchakato wa majadiliano haya ambayo yanaweza kuongoza? Na majadiliano ni ya namna ambayo tunatafuta wastani kati ya mambo yaliyokithiri. Hiyo ni kusema, ikiwa wema ni utendaji kazi mzuri wa kipengele fulani cha roho ya mwanadamu, kipengele fulani cha utu, basi sifa fulani ya utu, sifa ya utu, inaweza kuwa nyingi sana, isiyo na usawa kwa njia hiyo, au inaweza kuwa na upungufu, kidogo sana. Kwa hivyo, unachotaka ni ubora wa maisha ambao si mwingi wala hauna upungufu, lakini unagusa wastani, wastani wa busara, usawa.

Kwa hivyo, jukumu la kutafakari ni kupata usawa . Sasa, unaweza kuona jinsi hiyo inavyoenda ukiangalia tena mtazamo wake kuhusu roho na jinsi unavyoona jinsi kitu hicho kinavyofanya kazi. Ikiwa tunazungumzia kuhusu roho ya mimea, uhai wa mimea, sawa, kazi za msingi ni lishe na uzazi.

Na utendaji mzuri, katika mambo hayo, mwishowe una afya ya kimwili. Sawa? Afya ya kimwili ndiyo nzuri . Sasa, kwa upande mwingine, kuna nafsi ya mnyama .

Na katika suala hili, umakini wake uko hasa kwenye kazi nyeti na za hisi. Hiyo ni kusema, hasa hisia, hisia, na hamu ya kula, kipengele cha hamu ya kula. Na ni utendaji kazi mzuri hapa unaozalisha kile anachokiita sifa za maadili .

Fadhila za maadili ambazo hamu , matamanio , na hisia ziko katika usawa. Naam, bila shaka, una nafsi yenye mantiki pia. Pamoja na kazi zake za mawazo na usemi, kufanya sanaa.

Na hapa, unachotaka kama kazi zinazofaa ni fadhila za kiakili . Fadhila za kiakili. Na kati ya fadhila za kiakili, anatofautisha mbili.

Moja ni sababu ya vitendo. Ninairudisha nyuma, hekima ya vitendo. Na nyingine ni hekima ya kutafakari.

Sawa? Sababu ya vitendo, hekima ya kutafakari. Sasa, kuhusu maisha nyeti. Hisia, hamu.

Hisia hizo zinaweza kuhisiwa sana au kidogo sana. Upungufu mwingi . Tunachohitaji ni kuhisi chochote tunachofanya, tunachotamani, kwa nyakati zinazofaa tukizingatia vitu sahihi, kuelekea watu sahihi, kwa nia sahihi, na kwa njia sahihi.

Sasa, huo ndio usawa, unaona. Na hicho ndicho unachokitafuta katika kufikiria. Kuhisi, kwa mfano, hasira kwa wakati unaofaa kwa kurejelea vitu sahihi, kwa watu sahihi, kwa nia sahihi, na kwa njia sahihi.

Sawa? Kuhisi njaa. Kuhisi njaa. Kuhisi njaa.

Kuongozwa nayo kwa wakati unaofaa, na kadhalika na kadhalika na kadhalika. Kwa hivyo, inakuwa suala la ufuatiliaji na mwongozo, kudhibiti maisha ya kihisia. Fadhila za maadili.

Na, kama ulivyokuwa ukisoma Aristotle, unaona sifa zote mbalimbali anazozungumzia. Kwa mfano, sifa ya ujasiri, kuzidi kwa sifa hiyo ya aina hiyo kungekuwa upumbavu. Upungufu, woga.

Sifa ya ukarimu. Unajua, mtazamo wa kutoa kwa watu. Upungufu huo ungekuwa ubakhili, ubakhili.

Kuzidi, ubadhirifu, kuutupa nje bila busara. Unaona ? Na kwa hivyo, wastani kati ya mambo yaliyokithiri, kwa upande wa utendaji mzuri, hufafanuliwa kama kuweka maisha ya kihisia katika usawa unaofaa. Sawa? Kumbuka kwamba huko nyuma hadi kabla ya Socrates, wazo la kile kilicho na mantiki, kile kilicho cha haki, kile kilicho mpangilio sahihi wa mambo, daima ni kwa upande wa usawa na uwiano.

Sawa. Kwa hivyo, anaiendeleza katika mwelekeo huo. Unaweza kusema, je, mahali pa raha katika maisha ya maadili ni papi ? Na anazungumzia hilo katika sehemu kadhaa katika Maadili yake ya Nicomachean.

Yeye anasema wazi kwamba raha si sawa na furaha. Bila shaka, furaha ni utendaji kazi mzuri, ustawi. Raha ni zaidi ya hisia, hisia, unaona, ambayo inaweza kuwapo kwa kupita kiasi au upungufu kuelekea mambo yasiyofaa kwa wakati usiofaa, na kadhalika na kadhalika.

Shida na raha ni kwamba huwa za vipindi, zinategemea matukio ya nje, ambayo kwa kiasi kikubwa hayawezi kudhibitiwa nasi. Kuna aina nyingi tofauti za raha zenye thamani mbalimbali za kimaadili. Kwa hivyo, raha haiwezi kuwa nzuri zaidi ikiwa tutatathmini raha kwa kiwango kingine, ikiwa raha zina thamani tofauti za kimaadili.

Baada ya yote, kuna furaha katika kutoka mjini , na kuna furaha katika kusoma Aristotle. Mambo mawili yana thamani tofauti ya kimaadili, na kadhalika. Hapana , kwa kweli, saikolojia yake ya maadili ni kwamba raha si mwisho wa kufuatiliwa, ni zaidi ya matokeo ya ziada, athari ya kufikia malengo mengine fulani, unaona.

Unaweza kuwa na nia ya kujiuliza unatumia nini kwenye mlo huo mtamu, kiasi kwamba ukishamaliza, huna uhakika kama umeufurahia. Ni katika shughuli ya kutimiza kiasi kwamba raha hupatikana, si mwisho, bali kama mwisho wenyewe . Ni faida ya ziada.

Basi, mambo mengine mawili ambayo tunapaswa kuyazingatia katika biashara hii yote ya maendeleo ya maadili yanahusiana na kazi ya serikali badala ya sanaa. Kwa sababu Plato aliona yote haya kama yanachangia katika uboreshaji wa roho. Vivyo hivyo Aristotle.

Kwa kweli, ni sifa ya nadharia ya kisiasa hadi tutakapowafikia watu kama Machiavelli. Ufufuo, kwamba kazi ya serikali inahusiana na mema, badala ya nguvu, na mema. Kwa hivyo, Aristotle, anaiangalia serikali kwa kutumia telos za binadamu , unaona, na anafafanua mwanadamu si tu kama kiumbe mwenye mantiki, bali kama kiumbe wa kijamii, kiumbe wa kijamii.

Kwa asili sisi ni viumbe vya kijamii, anasema, na kwamba, kile kinachotafsiriwa ni kifungu cha maneno, kwa asili. Kwa Kigiriki, ni neno fousai tu, neno moja. Kwa asili.

Bila shaka, amejaa umuhimu wa teleolojia yake yote. Kila kitu katika maumbile kina chanzo chake cha mwisho, telos zake, mwisho wake, unaona. Kwa nguvu ya asili yake, kiini chake, umbo lake.

Kwa asili, wanadamu ni viumbe vya kijamii. Ni muhimu kwetu kuwa viumbe vya kijamii. Hatufanyi kazi ipasavyo isipokuwa kama viumbe vya kijamii.

Hatufanyi kazi vizuri tukiwa peke yetu. Aristotle hangeweza kamwe kuandika Robinson Crusoe, unaona. Daniel Defoe alijua anachokuwa akifanya.

Alikuwa mwanafalsafa wa kijamii wa karne ya 18 katika enzi ya ubinafsi. Na unasoma machapisho muhimu kuhusu Defoe, na yote yanajitokeza waziwazi. Defoe anachokiona ni mwanadamu anayejitosheleza na mwenye busara akiwa peke yake kwenye kisiwa chake, unaona, akiwa na mbuzi wake na mungu wake.

Mbuzi, bila shaka, anawafuga, huwaweka chini ya utawala wa akili, kama wanyama wanavyopaswa kuwa, unaona. Na wakati washenzi wanapokuja kula watu, hakika hangekuwa na uhusiano wowote nao. Kwa kweli, anamwokoa Manfredi, unaona, na anamfuatilia kwa ukali hadi atakapopata sababu ya kutosha kwamba wanaweza kuwa na mkataba wa kijamii.

Mabaharia wa Uhispania wanakuja. Hawana akili za kutosha. Hawaamini.

Mabaharia wa Kiingereza wanakuja, mkataba wa kijamii, na jinsi wanavyosafiri kuelekea maisha ya kijamii zaidi, unaona. Lakini Aristotle hangeweza kuandika hivyo, kwa sababu dhana ya mtu aliyetengwa peke yake kwenye kisiwa chake, bila kujua, ilikuwa viumbe vya kijamii, unaona. Ni viumbe vya kijamii vyenye kutegemeana, na wema wa binadamu unapatikana tu katika jamii kwa sababu ya utendaji mzuri wa jamii, si mtu binafsi tu.

Kwa kuzingatia aina hiyo ya kitu, basi, anachotaribu kufanya ni kukuza dhana ya hali bora, na unaweza kutarajia kwamba hali bora ni ile inayofanya kazi vizuri. Inafanya kazi vizuri kwa kuzingatia asili ya hali na lengo lake sahihi. Kwa maneno mengine, jamii ya haki ni nini? Jamii ya haki ni nini? Jamii ya haki ni ile iliyopangwa kimantiki kwa manufaa ya wote.

Ambayo imepangwa kimantiki kwa manufaa ya wote. Ndiyo. Mtu mwadilifu na mwema ni nani? Mtu ambaye hisia zake zimepangwa ipasavyo kwa manufaa ya wote.

Namaanisha kwa manufaa yake, kwa manufaa yake. Kwa hivyo, serikali , kwa maana hiyo, ni maandishi ya mtu binafsi. Lazima yapangiliwe ipasavyo kwa manufaa ya wote, na hapo ndipo ulinganifu na Plato unapoanza kujitokeza.

Kwa sababu unakumbuka kwamba Plato alikataa aina za serikali zilizopo kama zisizofaa, zisizo za haki, na zisizo imara. Utawala wa tabaka la juu, demokrasia, udhalimu, udikteta, hakuna hata moja kati ya hizo inayofanya kazi. Kwa hivyo alianzisha aina moja tu ya wazo la kisiasa chini ya utawala wa wafalme wa falsafa.

Sasa, nadhani ni kwa sababu wazo la Plato lilikuwa wazo ambalo lipo tu katika mbingu isiyo na kifani ya maumbo ya Plato. Kwa Aristotle, maumbo hayo yapo tu katika ulimwengu wa maelezo. Maelezo hayafanyi maumbo hayo kuwa halisi kikamilifu.

Kwa hivyo kunaweza kuwa na uhalisia mbalimbali usiokamilika wa hali bora. Unaelewa? Kwa hivyo Aristotle yuko wazi kwa katiba mbadala za kisiasa. Aina mbadala za mambo.

Havutiwi na muundo bora wa jamii yenye haki. Anajali sana kuhusu utendaji kazi mzuri ndani ya aina yoyote ya jamii, familia, elimu, taasisi za kiuchumi , kama ilivyokuwa wakati wake, utumwa na ubadilishanaji, mambo ya aina hiyo. Utendaji kazi mzuri kwa upande wa manufaa ya wote.

Na kwa vile dhana yake ya mema ni kwa ajili ya maisha kamili kulingana na akili, aina ya elimu anayotaka ndiyo tungeiita elimu huria kwa ajili ya maisha kamili kulingana na akili. Unaona, ikigusa maeneo yote ya maisha. Kwa hivyo mawazo ya kisiasa ya Aristotle wakati huo yalikuwa na akili timamu sana.

Inaonekana kwangu kwamba mawazo yetu mengi katika nchi hii kuhusu siasa ni ya kiplato zaidi kuliko ya Aristotle, kwa maana kwamba huwa tunafikiri kuna aina moja tu inayowezekana ya jamii ya haki, yaani moja kama ya Mmarekani, badala ya kutambua kwamba kunaweza kuwa na njia mbadala mbalimbali zinazofaa. Vipi kuhusu sanaa? Vipi kuhusu sanaa? Hapa tena, kuna kufanana kwa awali na kwa muda mfupi na Plato unapoona kwamba anazungumzia sanaa kama aina ya kuiga. Lakini kufanana hukoma hapo.

Kwa Plato, unaona, sanaa inapaswa kuiga umbo, umbo la kupita kiasi. Kwa hivyo sanaa zinazoiga maelezo, watu binafsi, hata watu kama Socrates, zimeondolewa mara mbili kutoka kwa uhalisia kwa sababu mtu huyo ni yeye mwenyewe tu, nakala ya umbo hilo. Lakini kwa kadiri Aristotle anavyohusika, sanaa si kuiga umbo bali ni kuiga maisha, au kama inavyotafsiriwa mara nyingi, na ili kuitofautisha na Plato, neno hili ni zuri, sanaa ni uwakilishi, ndiyo, lakini uwakilishi wa maisha, wa wahusika, hisia zao.

Wanapenda kuiga hisia zao, wakiwakilisha hisia zao. Hilo ndilo jambo ambalo Plato alionya dhidi yake katika kutoa usomaji wa hadharani na marejeo, wakiiga hisia za watu wengine. Unaona ? Uwakilishi wa wahusika, hisia zao, matendo yao, kwa sababu unaweza kuona tu ulimwengu ndani ya aina ya maalum, unaona ? Na hivyo sanaa inakusaidia kuzingatia uzoefu huo wa jumla ili useme kuhusu mhusika, aliyewakilishwa vizuri, ndiyo, je, sisi sote si hivyo? Je, sisi sote si hivyo, unaona ? Kwa sababu kipaji cha sanaa nzuri ni kwamba inakusaidia kuona kitu cha ulimwengu ndani ya maalum .

Sasa, kwa maana hiyo, anaona ushairi, ambao ni aina ya sanaa, kuwa wa kisayansi zaidi kuliko historia. Sasa, hilo linakushangaza kama jambo la ajabu kwa sababu hatufikirii hivyo, lakini katika siku zake, aliona historia kama kusimulia tu maelezo, kuandika historia, si zaidi ya hayo, kusimulia hadithi, ilhali ushairi, ingawa unakamata kitu cha ulimwengu wote, unaona, uko karibu zaidi na kile anachokiita sayansi, ambayo ni kufikiri kwa kinadharia, kufikiri kwa mujibu wa kanuni za ulimwengu wote. Sasa, kile tunachokiita ukosoaji wa sanaa, ukosoaji wa aina za sanaa, ukosoaji wa sanaa na vigezo vya ukosoaji wa sanaa hufanya kazi kwa kuzingatia aina hii ya kitu.

Kuhusiana na athari ya uwakilishi wa hisia kwa hadhira. Kwa hivyo, linapokuja suala la kuzungumzia tamthilia, kwa mfano, anaweka sifa rasmi zinazofaa kwa tamthilia nzuri, anajali kuhusu athari ya kihisia. Msiba mzuri lazima uwe kama vile kutoa catharsis, hasa hisia za hofu na huruma, ambazo zinaweza kutoka kwa usawa kwa urahisi na kutunyang'anya ujasiri wetu.

Ndiyo, bwana. Catharsis ni utakaso wa hisia, ili katika msiba mzuri, huruma huamshwa, hofu huamshwa, na hisia hizo huachiliwa katika matokeo ya msiba, na maisha ya kihisia, kama ilivyo, husafishwa na kwa hivyo tunaweza, kwa hivyo, kuwekwa huru kutokana na hisia hizo kwa muda, kuishi maisha kulingana na akili. Bora hakika haina tafakari nyingi katika uhusiano na sanaa kuliko Plato, akiwa na tafakari yake ya uzuri wenyewe.

Naam, natumaini unaona, basi, nadharia ya kisiasa na sanaa jinsi metafizikia yake ya msingi inavyotoa matokeo. Unakumbuka mchoro tuliocheza nao, na Plato? Eleza moja kwa moja metafizikia, na epistemolojia, bila shaka, ni matokeo ya hilo. Lakini jinsi unavyojua inategemea unachozungumzia kujua, unaona, na kutokana na hilo, mawazo ya kisiasa, urembo, maadili, nadharia ya kielimu, na kila kitu kingine hufuata, na Aristotle ni mwingine wa mifano hii ya kawaida.

Naam, ndivyo nilivyotaka kusema kuhusu Aristotle. Sasa ni zamu yako, David. Kwa Aristotle, kujua mema hakutakuwa sawa na kufanya mema kwa sababu una nia zaidi kuliko chaguo.

Ndiyo, nadhani hiyo ni kweli. Hakuna ufuatiliaji otomatiki kutoka kwa kujua mema. Lazima uchague.

Kuna msisitizo zaidi juu ya uhuru wa kuchagua katika Aristotle. Sasa, unasema kujua mema hakuhakikishii kufanya mema, na mara nyingi, unapata waandishi wanaosema kwamba kwa Socrates na Plato, kujua mema kunamaanisha unaweza kufanya mema. Ndiyo, Socrates anasema kitu kama hicho wakati mmoja, lakini sidhani kama hiyo ndiyo hadithi nzima, kwa hivyo sidhani kama hiyo ni kweli hata kwa Socrates na Plato.

Nami nasema hivyo kwa sababu hii. Ukisoma Jamhuri ya Plato, kama bila shaka utakavyofanya, sivyo, moja ya siku hizi za mvua. Unaposoma Jamhuri ya Plato, unagundua kwamba anazungumzia kuwaandaa watu kutawala kwa busara, kuwaandaa wafalme wa falsafa, watu wenye busara, wanaotawala kwa busara.

Inageuka kuwa kuna masharti ya kimaadili kwa ajili ya maarifa. Sasa, ikiwa kuna masharti ya kimaadili kwa ajili ya kujua, kujua kunawezaje kuwa kitu kinachofanya kufanya mema kuwezekane? Unaelewa? Ni hadi ujifunze kujidhibiti na kupata ujasiri ndipo uko tayari kujifunza dialektiki, ambayo ni muhimu kwa kujua ukweli wa milele, unaona. Kwa hivyo kuna masharti ya kihisia na kimaadili kwa ajili ya kuweza kujua, unaona.

Sasa, je, hiyo ina maana kwamba ukijua mema, unafanya mema kiotomatiki? Naam, sivyo ikiwa utachukua hadithi ya Phaedrus kwa uzito. Unaweza kuwa unakata dari kwa kutumia gari lako, na farasi mpotovu anaweza kuharibu kifaa chote, na unakivuruga. Hufanyi mema, unaona.

Kwa hivyo nadhani ukizingatia picha nzima ya platonic, si jambo la kiotomatiki. Ikiwa watu wanajua kilicho kizuri, watafanya hivyo. Loo, kuna wazo lingine linaloingia katika hilo, kwamba Plato haongelei aina ya maarifa ambayo hayana thamani na hayana uhusiano wowote nayo.

Anazungumzia kupenda ukweli, unakumbuka? Na huenda ikawa kwamba ukiupenda ukweli kweli, utafanya kile kinachohitajika. Hawajui kwa maana ya ufahamu wa kujitenga, usio na upendeleo, na usio na utu. Naam, nini kingine kuhusu Aristotle? Kwa kulinganisha Plato na Aristotle, kwa ujumla nimeelekea kukubaliana na Aristotle kama nyongeza na uboreshaji wa mawazo ya Plato, lakini katika upande wake kuhusu maadili na maadili yake, inaonekana kwamba amepoteza sharti la kimaadili lisilo na kifani ambalo Plato alikuwa nalo kwa kuwa inaonekana kama ametekeleza jambo zima katika sehemu hiyo isiyo na kifani, kipengele cha fumbo hakipo, ambacho kinaonekana kuwa muhimu sana katika maadili.

Utendaji dhidi ya ufunuo. Naam, unajua, nitakubali wazo lako, nadhani, kwa sababu nilikupa, kwamba maadili ya Plato ni kichocheo cha ufunuo wa zama za kati, lakini sikubali jambo la utendaji. Unaona, utendaji unafafanuliwa kwa mujibu wa imani ya wale waliobuni neno hilo.

Hasa, John Dewey. Utendaji ni mtazamo kwamba tunaona imani na maadili ya kimaadili kama vyombo vya kufikia malengo ya muda mfupi. Kwa utendaji, daima ni malengo ya muda mfupi.

Kwamba tunatafuta, badala ya kitu chochote, mema yoyote kwa ujumla. Dewey anasisitiza kwamba hakuna mema ya ndani. Kila kitu ni muhimu.

Sasa, huyo si Aristotle. Kwa Aristotle, kuna wema wa ndani. Unaona, kufanya kazi vizuri kama mwanadamu ni wema wa ndani.

Unaona, wazo lake la wema wa hali ya juu, wema mkuu, kwanza ni kwamba lazima uwe mzuri kiasili, si wa vifaa tu, na Dewey hangekuwa na hilo. Sasa, nadhani, basi, kwamba katika kutoa mgawanyiko wa vitendo-fumbo, unachofanya ni kusema, kwa maumbo yanayokaribia, je, ana ubora wowote wa ulimwengu ? Unaona, wale ambao hawana ni wa vitendo. Naam, Aristotle si mtaalamu wa vitendo, lakini je, ana maadili yoyote ya ulimwengu? Ndiyo, anayo.

Sio lazima uwe Mplatonisti ili uwe mkamilifu kimaadili. Unaona, kilicho kizuri kabisa , unaona, ni kuishi maisha kamili kulingana na akili, kwa wema. Unaona, wema ni mzuri.

Unapaswa kufuata maadili. Yeye hana shaka kuhusu hilo. Kwa nini? Kwa sababu ingawa maumbo yako ndani ya maelezo mahususi, maumbo bado ni kanuni za ulimwengu wote.

Unaona, huhitaji kuwa na ulimwengu usio na mipaka ili uwe na ulimwengu wote, mradi tu uwe na ulimwengu wote. Unaona, kinyume cha kile kinachohusiana ni kile kilicho cha ulimwengu wote. Unaona, Aristotle anacho.

Sasa, kama unachosema ni, oh, lakini hatupi seti nzima ya sheria kamili za kuishi nazo. Hapana, lakini anatupa sifa kamili za kuiga, unaona, kwa sababu yake ni maadili ya wema, na hatupati biashara hii ya kuweka sheria kamili za kuishi nazo katika nadharia ya maadili hadi karne ya 18. Unaona, utambuzi ni kwamba ingawa kuna, ndio, maadili ya ulimwengu wote, na sheria fulani hufuata kutoka hapo, ikiwa maadili ni maadili ya kiteolojia, lazima uwe na mwelekeo wa mwisho kimsingi.

Kwa kweli, nadhani hapo ndipo maadili ya kibiblia yalipo. Nadhani yanalenga mwisho . Unaona, unajua, maadili ya kibiblia yanazungumzia kufanana na Kristo kama lengo.

Unasema, ndio, lakini Amri Kumi. Ndiyo, kweli, lakini kiini ni kwamba, mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, roho yako yote, na nguvu zako zote, na jirani yako kama nafsi yako. Unaona, ndivyo zinavyokusudiwa.

Wanasema tu maana ya upendo unapotumika katika kuishi maisha kamili. Inamaanisha utafuata makusudi ya Mungu katika maeneo hayo mbalimbali ya uwajibikaji wa kimaadili. Hiyo ina maana kwamba, kuna mambo fulani ambayo hutafanya.

Kwa hivyo, kwa namna hiyo, nadhani Aristotle si mtu wa vitendo. Hapana. Je, ana kiumbe chochote kisicho na mipaka? Ndiyo, yeye ni Mungu.

Na kwa hivyo, wema hatimaye umeunganishwa na aina ya umoja uliopangwa ambao nafsi ya Mungu hudumisha, hushikilia. Sikutaja, labda ningepaswa kusema, kwamba anapozungumzia hekima ya kutafakari, kutafakari kwa juu zaidi ni kutafakari kwa yule anayetafakari bila kukoma mawazo yake mwenyewe. Kumtafakari Mungu, kwa maana hiyo.

Kwa hivyo, ana wazo hilo la platonic, lakini bila kwenda upande wa ulimwengu mwingine ambao uzushi wa baadaye huenda, ambao Plato hakuuenda, lakini uzushi wa baadaye unaenda. Je, hilo lina maana? Je, unataka kurudi kwenye hilo zaidi? Loo, ndiyo, labda sivyo. Wakati mwingine mimi huona kwamba katika darasa la utangulizi, ambapo, unajua, tuna picha ya siku moja kuhusu Aristotle, wanafunzi wa utangulizi mara nyingi husema, loo, Aristotle ni mtegemezi wa utegemezi.

Unaona, wanafikiaje hitimisho hilo? Naam, kwa sababu anazungumzia kutafuta maana ya dhahabu, badala ya kubainisha hasa kile unachopaswa kufanya. Unaona, lakini kusema kupata maana ya dhahabu ni kubainisha hasa kile unachopaswa kufanya. Yaani, kutafsiri katika lugha ya Kikristo, tumia vipawa ambavyo Mungu amekupa na uamue mwenyewe kulingana na maoni yote uliyo nayo.